

Mannarættindi

Í HESUM døgum verður ein stór altjóða ráðstevna um mannarættindi hildin í Keypmannahavn. Tað er tann europeiska trygdar- og samarbeiðs-ráðstevnan, sum stendur fyri tiltakinum, ið hevur verið hildið av og á síðani Helsingforsavtalan varð undirskrivað fyri 15 árum síðani.

HESAFERÐ er evnið so manna-rættindi. Fyri Føroyar luttekur Jógvan Sundstein, lögmaður.

TAÐ er gott, at vit eru umboðað á stevnuni. Best var um vit vóru við sum sjálvstøðugt land, tað liggur so vónandi ikki so langt framtíð í tíðini. Men tað, sum fær lutteku okkara at siggja eitt sindur ullinta og marg-háttliga út, er, at just okkara umboð á hesi ráðstevnu um mannarættindi, ger beint øvugt av tí, sum øll onnur lond í vesturheiminum - bara við undantaki av Bretlandi - nevniliga gongur ímóti verandi saktiónspolitikki móti Suð-urafrika, sum nettup hevur til uppgávu at skapa mannarættindinum livikor har.

SJÁLVAÐI hevur lögmaður loyvi at hava sína meining av støðuni í Suðurafrika. Men hann eigur ikki at gloyma, at hann er ikki bara formaður fólkaflokksins, hann er eisini Føroya lögmaður. Hvi skal just eitt føroyskt

landsstýri verða tað fyrsta, sum setir kila í semju, ið flest øll lond virða, nevniliga henni at mótmæla tí órætt-vísa apartheidpolitikkinum við at fremja tiltøk móti Suðurafrika. Tvs. ikki hava nakran samhandil við landið, soleingi hesar órættvísu og ómenniskjansligu apartheidlógir eru í gildi! Hvi skulu just vit føroyingar vera teir fyrstu at ganga eitt nú ST-politikkinum á hesum øki ímóti. Og hvi skulu vit fara so langt sum at knýta verulig samarbeiðsbond við stýrið í hesum landi, nú tá øll norð-urloendsku grannalond okkara gera tað øvugta ella í hvussu so er biðja við at sleppa saktiónunum til fíðiliga úrslit siggjast av royndunum at jarðleggja apartheid!!!!

JA og soleiðis kundi ein hildið fram at spurt: hvi just vit føroyingar...og um sama mundið sum lögmaður vegna Føroyar luttekur á eini altjóða ráðstevnu um mannarættindi! At Thatcher í Bretlandi rekur henda politikkin er so eitt. Men at eitt føroyskt landsstýri, sum umboðar heilar triggjar av flokkunum á tingi, glaðbeint skal seta seg upp í ímóti øllum tí stóra og miðvísa arbeiði, sum er gjørt bæði av ST, av Norðurlondum og flest øðrum londum - fyri at tvinga hvíta minnilutastýrið í Suðurafrika til samráðingar, er okkum ein gáta.

TIT kunnu siga hvat tit vilja í royndini at verja støðutakan tykkara ímóti saktiónum. Tað skerst so ikki burtur, at tað eru tey svørtu í Suð-urafrika, sum hava biðið okkum fremja hesar saktiónir, tí tey siggja sær sum teirra alræisnasta útveg í tí áralanga stríðinum móti apartheid. Og tað eru just hesar mongu saktiónir, sum eru orsøkin til, at ein partur av hvíta minnilutanum í Suðurafrika ongan annan útveg sær enn at taka upp samráðingar við tey svørtu. Saktiónirnar, tiltøkini hava so sanniliga munað. Uttan tey hevði støðan verið heilt óbroytt, og svart meirilutin hevði onga glotta sæð í næstu framtíð.

VIT fegnast øll um tey framstig, sum eru gjørd undir samráðingunum millum hvíta stýrið og svart meirilutan. Men enn er langt á mál, tí apartheid skal ikki reformerast, tað skal beinast burtur einaferð med alla. Svørtu leiðararnir við Mandela á odda hava ferð eftir ferð heitt á okkum í vesturheiminum og tá eisini á okkum føroyingar, um ikki at gevast við umrøddu saktiónum. At varðveita henda saktiónspoliikkinn til rokkið er á mál ella til so mikið er komið undir land, at tey svørtu veruliga kunnu siga, at Suðurafrika eisini er teirra land, at gullminurnar eisini eru teirra, at skúlarnir eisini eru teirra, sjúkrahúsin, baðistrendurnar, bussarnir, barnagarðarnir osfr.

VÓNANDI fær okkara lögmaður okkurt burtur úr ráðstevnuni um mannarættindi. Kanska hann fer at sita eftir við einum beiskum smakki í munnum, tá tað gongur upp fyri honum, hvussu óhugnaliga væl ein av fremstu politikarunum í hansara egna flokki hevur og stendur um sátt við politikarar kring heimin, sum á ongan hátt hava verið skýrdir menn, ið virdu ella virða mannarættindini. Vit kunnu bara leita nøkur á aftur í tíðina, tá hesin floksfelagi lógmanns fegnast um drápið av tí demokratisk valda forsetanum í Chile, Allende, ella tá hann í einum øðrum sambandi spottaði ein av landsmonnum sínum fyri at vilja vera í sama húsi sum blámenn og grønendingar. Jú kanska okkara lögmaður hevur onkran lær-dóm heim við sær úr Keypmanna-havn. Vit um mannarættindi og mannarættindabrot, sum fyrst og fremst kann vera honum sjálvum til nytta í sjálvrannsakari síni. Tí kanska hann verður varugur við, at tað her á landi, frá ávísari síðu dag og dagliga í nógv nógv ár, hevur verið ríkið miðvís hetz, sum minnir ikki sørt um brot á mannarættindi, móti ávísam fólki í samfelagnum, tí tey ikki hoyra til ta røttu trúna ella ideo-logiina. So harra lögmaður, tak fyrst í egnan barm. Aftaná kanst tú so oysa av tí inspiration og kunnleika tú hevur fingið við sær heim av ráðstevnuni um mannarættindi í Keypmannahavn. jami

lesarabrev

Viðmerkingar til stöðuna í Fylking

Føroyingar flestir hava altíð harmast, at óðrvísi-hugsandi og andstøðingar yvirhøvur í øðrum londum eru kúgaðir ella burtur-beindir. Øll minnst ella hava hoyrt um ræðuleik-arnar í Týsklandi undir seinna kriggi, tá miljónir av jøðum vórðu týndir, just tí teir ikki vóru ariarar, men jødar. Fesk-astu dømini um slíka for-fylging kenna vit úr Eystureuropu, men tibet-ur er støðan nógv broytt har, og flestu londini rundan um okkum meta slíka framferð andstygg-iga.

Men nú uppliva vit her á okkara heimligu klett-um, at fólk verða hongd út alment (i almenna útvarp-um) fyri at vera fólka-pensionistar, HF-arar, sjó-menn, handverkarar og útlendingar. Hevði tað so verið onkur órvitisfiskur, sum bar slíkt fram, so høvdu vit uttan iva bert ypt øksl, men maðurin, sum á henda hátt setur

frámerki á limir sínar, er eingin annar enn formaðurin í Føroya elsta ar-beiðarafelag. Tað tykist eisini sum um, at for-maðurin í FA vil sleppa at kanna eftir, um Dánjal av Rana nú hevur kallað lim-ir sínar við teim røttu frá-merkjunum.

Orsøkin til hesi ódám-ligu illsinisgleps er stutt tann, at 32 limir í Fylking á fult lógligan hátt krevja ein eykaaðalfund. Sam-bært lógum felagsins kunnu 25 limir skrivliga krevja ein eykaaðalfund.

Forsøgan er annars henda. 1. apríl ár yvirtøku nakrir fransmenn størsta arbeiðsplássid her í bygd-ini, Tvøroyrar Flakavirki. Hetta arbeiðspláss, sum borgararnir sjálvir eiga, hevur í mong ár verið álit-ið hjá arbeiðandi fjøldini. Men uttan at spyrja ar-beiðsfólk ella fakfeløg teirra, varð virkið avreitt til aðrar. Høvuðsmaðurin aftan fyri hetta var eingin annar enn formaður Fylk-

ingar nú í mong ár, Dánjal av Rana. Hesa svikagerð framdi hann sum nevndar-formaður í Tvøroyrar Flakavirki. Úrslitið er so, at nú fer tað mesta av fiskinum, sum kemur upp á land her, ótilvirkað av landinum, og fólkid gong-ur fyri tað mesta arbeiðs-leyst.

Vit eru tí nógvir limir í Fylking, sum ikki uttan grund, meta, at Dánjal av Rana hevur sviðið sum fakfelagsformaður, og tí krevja vit á fult lógligan hátt, at vit fáa ein nýggj-an formann, sum kennir tað sum eina ábyrgd at hjálpa og stuðla tí tíma-lønta fólkinum her í bygd-ini. Dánjal av Rana er, sum formaður í býrád-num, nevndarformaður í flakavirkinum, reiðari og nevndarformaður á fleiri skipum, størsti arbeiðs-gevari her í bygdini, og harvið okkara fremsti mótpartur í fakfelags-spurningum.

Nú, ið Dánjal av Rana

merkir, at formanssturv hansara í Fylking er í vanda, so má okkurt gerast. So í staðin fyri at lýsa fundin, so sum lógin fyri-skrivar, sær hann iva um, hvussu støðan er við lima-skapinum hjá fleiri av okkum, sum hava sett navn okkara á áheitanina. Onkur verður skirdur fólkapensionistur, sum um tað var nøkur skomm, onkur verður domdur fyri at vera HF-ari, hóast full-gyldugan limaskap, onkur trugvur skattgjaldari í kommununi verður kallaður útlendingur o.s.fr. Vit tvørafólk eru kanska ikki so bilsin, tí vit kenna mannin, men vit kenna okkum ikki so lítið svikn-an av Ingeborg Winther, tí istaðin fyri at hjálpa til at draga málið í langdrag, skuldi hon sjálvandi álagt Fylking at hildið eyka-aðalfundin.

Tá ið eg fyri stuttum vendi mær til FA viðvíkj-andi hesum máli, fekk eg tað svar, at eg mátti

venda mær til onkran sak-forara. Tað gjørdi eg so, og hesin segði, at um Fylking ikki vildi lýsa fundin, so skuldi FA gera tað. Tí tykir mær tað ikki so lítið lógið, at Ingeborg enn ikki hevur tikið til orðanna. Talan er fram-vegis um lóglig krøv, sett fram av lógligum limum í

lógligum fakfelag undir FA.

Skuldi Ingeborg funnið uppá at farið og kannað viðurskifti viðvíkjandi limaskapum og viðurskift-um í Fylking annars, so hava vit kanska okkurt áhugavert at koma fram við.

Ólavur Simonsen

